08/02/2023

Οι άσπλαχνοι δίκαιοι – Του π. Δημητρίου Μπόκου

/ Γνώμες

ΟΙ ΑΣΠΛΑΧΝΟΙ ΔΙΚΑΙΟΙ

Του π. Δημητρίου Μπόκου

Η στάση του μεγάλου αδελφού (στην παραβολή του Ασώτου) αποτυπώνει την ψυχική κατάσταση του «δίκαιου» ανθρώπου. Είναι ακατανόητη γι’ αυτόν η στάση του πατέρα του και εκφράζει την απορία του γι’ αυτήν, διαμαρτυρόμενος για την αποκατάσταση του ασώτου αδελφού του, χωρίς να έχει πληρώσει πρώτα για τις παραβάσεις του. Υπονοεί ότι επιθυμία του και ευχαρίστησή του θα ήταν, αντί ο πατέρας του να υποδεχτεί με ανοιχτές αγκάλες τον άσωτο γιο, να τον έβαζε πρώτα στο εδώλιο του κατηγορουμένου, να τον δίκαζε για τα πεπραγμένα του και να τον τιμωρούσε με την ανάλογη τιμωρία. Να εξοφλήσει πρώτα ο άσωτος πάντα τα οφειλόμενα, την πατρική περιουσία που ξόδεψε στις ασωτίες του, και μετά να έχει δικαίωμα να ονομαστεί ξανά γιος του. Να αποδοθεί δηλαδή η αυτονόητη δικαιοσύνη.

Καμουφλαρισμένη κάτω από το κοινό αίσθημα περί δικαίου η στάση του μεγάλου αδελφού, προδίδει στην πραγματικότητα μνησικακία, σκληρότητα και πώρωση. Η τοποθέτηση που θέλει τον Θεό αφεντικό, δικαστή, τιμωρό και όχι πατέρα, απορρίπτεται χωρίς δεύτερη κουβέντα από τον άνθρωπο. Ο Γάλλος φιλόσοφος Αλμπέρ Καμύ (στο βιβλίο του Ο επαναστατημένος άνθρωπος), αναφέρει την προκλητική θέση του Τερτυλλιανού (παλιού λατίνου εκκλησιαστικού συγγραφέα), ότι στον ουρανό η μεγαλύτερη πηγή ευδαιμονίας για τους μακάριους ανθρώπους θα είναι το θέαμα των Ρωμαίων αυτοκρατόρων που θα σιγοκαίγονται στην κόλαση. Και ότι παρόμοια ευδαιμονία ένιωθαν οι τίμιοι και καλοί άνθρωποι, όταν παρακολουθούσαν τις δημόσιες εκτελέσεις. Φοβερό, ο δίκαιος λόγω μνησικακίας να αισθάνεται μέσα του προκαταβολικά απόλαυση από την οδύνη που επιθυμεί να νιώσουν οι κακοί!

Η μνησικακία αυτή θα κάνει τους δίκαιους να διαμαρτυρηθούν στον Κύριο κατά την ημέρα της Κρίσεως, επειδή θα κάνει δεκτούς στη Βασιλεία του και ανθρώπους που κατά τη γνώμη τους δεν θα ’πρεπε. Βάζει συγκλονιστικά λόγια ο Ντοστογιέβσκη στο στόμα ενός μεθυσμένου, του πατέρα της Σόνιας, που εκμεταλλευόταν την κόρη του σπρώχνοντάς την στην πορνεία για να μεθάει αυτός: «Δεν αξίζω να με λυπηθούν! Εμένα πρέπει να με σταυρώσουν, να με καρφώσουν στο σταυρό κι όχι να με λυπηθούν! ...εγώ μόνος μου θα ’ρθω να με σταυρώσεις, διότι δεν είναι η ευτυχία που διψώ, μα η θλίψη και τα δάκρυα! ...και θα μας λυπηθεί Εκείνος, όστις όλους τους λυπήθηκε και όστις όλους και όλα τα καταλάβαινε. Αυτός ο Ένας, Αυτός ο Κριτής θα ’ρθει κείνη την ημέρα και θα ρωτήσει: *«Και πού είναι η θυγάτηρ, ήτις τον πατέρα της τον επίγειο, τον μεθύστακα, τον ακόλαστο, τον λυπήθηκε χωρίς να φρίξει για τη θηριωδία του;»* Και θα πει: *«Έλα! Σε συγχώρησα ήδη μια φορά. Σε συγχώρησα... Αφίενταί σοι λοιπόν και τώρα αι αμαρτίαι σου αι πολλαί, ότι πολύ ηγάπησας...»* Και θα συγχωρήσει τη Σόνια μου, ...το ξέρω πως θα τη συγχωρήσει.

...Κι όλους θα τους δικάσει και θα τους συγχωρέσει, και τους καλούς και τους κακούς και τους σοφούς και τους πράους... Κι όταν πια θα ’χει τελειώσει μ’ όλους, τότε θα πει και σε μας: *«Βγείτε»,* θα πει, *«και σεις! Βγείτε, μεθυσμένοι, βγείτε, αδύναμοι, βγείτε, ντροπιασμένοι... Είστε γουρούνια! Έχετε ζώου μορφή και τη σφραγίδα του, όμως ελάτε και σεις!»* Και θα είπωσιν οι σοφοί και θα είπωσιν οι σώφρονες: *«Κύριε, ίνα τί προσδέχεσαι αυτούς;»* Και θα πει: *«Τους προσδέχομαι, σοφοί, τους προσδέχομαι, σώφρονες, διότι* ***ουδείς εξ αυτών εθεώρει εαυτόν άξιον*** *τούτου...»* Και θα μας απλώσει το χέρι κι εμείς θα πέσουμε στα γόνατα... και θα κλάψουμε... κι όλα θα τα καταλάβουμε! Τότε όλα θα τα καταλάβουμε! ...Θεέ μου, ελθέτω η Βασιλεία σου!» (Φιόντορ Ντοστογιέβσκη, Έγκλημα και τιμωρία, έκδ. ΤΟ ΒΗΜΑ, 2009, σ. 30-31).

Μήπως ανήκουμε κι εμείς στους σώφρονες δίκαιους που θα βγάλουν άδικο τον Θεό;